

A Régiók Bizottsága véleménye – A szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakeretének létrehozása az európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszer létrehozása

(2008/C 325/07)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- csatlakozik ahhoz a megállapításhoz, hogy az EU-ban egyetértés van azzal kapcsolatban, hogy az európai szakképzést korszerűsíteni és javítani kell. A szakképzés minőségének biztosítása e cél fontos eleme;
- úgy véli, hogy az egyes tagállamokban végzett tanulmányok eredményeinek elismerésében tapasztalható nehézségek gátolják a mobilitást az EU-ban, és útjában állnak az igazán egész életen át tartó továbbképzés lehetőségeinek;
- hangsúlyozza, hogy számos tagállamban a szakképzés a regionális és települési szint hatáskörébe tartozik;
- üdvözli a két európai bizottsági javaslatot, mivel ezek megoldásokat ajánlanak a globalizált, tudásalapú világgazdaságunkban fellépő szociális és gazdasági problémákra. Ezenfelül céljuk, hogy hozzájáruljanak az Európai Unión belüli mobilitás javításához és a képesítések cseréjének ösztönzéséhez. Ezért az RB szempontjából szükségesnek tűnik, hogy továbbfejlesszék a polgárok számára fontos területeket és azokat feladatokat, amelyek a regionális és helyi önkormányzatok hatáskörébe tartoznak;
- úgy véli, hogy a szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakeretének legfőbb felhasználói egyrészt azok a nemzeti/regionális és helyi hatóságok lesznek, melyek az általános és a szakképzés minőségbiztosításáért és javításáért felelősek;
- az egész életen át tartó tanulás képesítési keretrendszerére vonatkozó kéréséhez kapcsolódóan sürgeti, hogy az illetékes helyi és regionális hatóságokat vonják be a nemzeti/regionális képesítési keretrendszerek ECVET-tel való összekapcsolásának munkálataiba;
- a rendszer sikerének tulajdonképpeni mércéjét ugyanakkor gyakorlati átültetésében és használatában látja. A helyi és regionális önkormányzatok értékes segítséget nyújthatnak abban, hogy ezt hálózataikon keresztül támogatják, és az ECVET-et hitelessé és a gyakorlatban alkalmazhatóvá teszik.

Előadó: Kent JOHANSSON (SE/ALDE), Västra Götaland régió regionális tanácsának tagja

Referenciaszövegek

Javaslat európai parlamenti és tanácsi ajánlásra a szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakeretének létrehozásáról

COM(2008) 179 végleges – 2008/0069 (COD)

Javaslat európai parlamenti és tanácsi ajánlásra az Európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszer (ECVET) létrehozásáról

COM(2008) 180 végleges – 2008/0070 (COD)

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

1. megállapítja, hogy a szakképzés döntő jelentőséggel bír a lisszaboni stratégia céljainak elérésében, azaz a gazdasági növekedés, a versenyképesség és a társadalmi integráció javítása szempontjából. Az általános és a szakképzés, a szakmai késések és az egész életen át tartó tanulás az RB legfontosabb politikai prioritásai közé tartoznak;

2. úgy véli, hogy az egyes tagállamokban végzett tanulmányok eredményeinek elismerésében tapasztalható nehézségek gátolják a mobilitást az EU-ban, és útjában állnak az igazán egész életen át tartó továbbképzés lehetőségeinek;

3. csatlakozik ahhoz a megállapításhoz, hogy az EU-ban egyetértés van azzal kapcsolatban, hogy az európai szakképzést korszerűsíteni és javítani kell. A szakképzés minőségének biztosítása e cél fontos eleme;

4. hangsúlyozza, hogy számos tagállamban a szakképzés a regionális és települési szint hatáskörébe tartozik. A szakképzést számos forrásból finanszírozzák, bár a legtöbb tagállamban az állam (nemzeti és regionális szint) viseli a pénzügyi költségeket a regionális és helyi finanszírozás magas hányada mellett;

5. két javaslattal kapcsolatban nyilvánít véleményt, amelyek a szakképzés terén megvalósuló európai együttműködéssel kapcsolatosak. Az egyik javaslat esetében, amely az *európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszerre* vonatkozik, a konzultációs folyamat előrehaladott állapotban van, míg a másik javaslat esetében, amely a *szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakeretének* létrehozására vonatkozik, még kezdeti stádiumban áll. Fontos és üdvözlendő lenne emiatt a további konzultáció;

6. üdvözlözi a két európai bizottsági javaslatot, mivel ezek megoldásokat ajánlanak a globalizált, tudásalapú világgazdaságunkban fellépő szociális és gazdasági problémákra. Ezenfelül céljuk, hogy hozzájáruljanak az Európai Unión belüli mobilitás javításához és a képesítések cseréjének ösztönzéséhez. Ezért az RB szempontjából szükségesnek tűnik, hogy továbbfejlesszék a polgárok számára fontos területeket és azokat feladatokat, amelyek a regionális és helyi önkormányzatok hatáskörébe tartoznak;

7. nyugtázza, hogy az európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszer (ECVET) eszközként szolgál a képesítéseknek a tanulmányi eredmények megfelelő pontokkal ellátott egységeiként való leírására annak érdekében, hogy a szóban forgó tanul-

mányi eredmények átvihetővé és összegyűjthetővé váljanak. Olyan közös módszertani keretet ad, amely megkönnyíti a tanulmányi eredmények kreditpontjainak átvitelét az egyik képzési rendszerből a másikba, vagy az egyik tanulási útról a másikra;

8. úgy véli, hogy a szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakeretének legfőbb felhasználói egyrészt azok a nemzeti/regionális és helyi hatóságok lesznek, melyek az általános és a szakképzés minőségbiztosításáért és javításáért felelősek. Az ECVET-től eltérően a referenciakeret célja, hogy biztosítsa a szakképzési politika fejleményeinek átláthatóságát és koherenciáját;

9. csatlakozik ahhoz a véleményhez, hogy az ECVET és a referenciakeret alkalmazása önkéntes alapon történjen, ugyanakkor szükségesnek látja keretfeltételek és iránymutatások kidolgozását a rendszer kezelésével kapcsolatban. A felhasználók különböző csoportjait – ECVET-felhasználócsoporthoz és ENQAVET (*European Network on Quality Assurance in Vocational Education and Training*) – ezenfelül olyan képviselőknél kell reprezentálniuk, akik egy regionális vagy helyi önkormányzat közvetlen mandátumával rendelkeznek. Ennek megfelelően gondoskodni kell a magán szereplők és a szociális partnerek képviseletéről is;

10. hangsúlyozza, hogy azokat a régiókat, amelyek hatályos alkotmányos rendjük szerint hatáskörrel bírnak az oktatásügy terén, függetlenül attól, hogy tagállamuk csatlakozik-e az ECVET-ben és/vagy a referenciakeretben való együttműködéshez, közvetlenül be kell vonni azokba a közös testületekbe, amelyek a rendszerek továbbfejlesztésével foglalkoznak;

11. a jövőbeli fejlesztési munkát illetően alapvető fontosságú elemnek tartja, hogy kiegyensúlyozott viszonyt teremtsenek egyrészt a polgárok mobilitásának az átvihető kreditrendszereken keresztüli javítására irányuló erőfeszítések – az oktatási tevékenységek minőségének javítását is ideértve –, másrészt a tagállamok régióinak és településeinek hatáskörébe tartozó oktatási rendszerek nagyobb diverzitásának szükségessége között;

12. utal arra, hogy az ECVET és a minőségbiztosítási referenciakeret az oktatáspolitikai kezdeményezések egy nagyobb csomagjának részét képezi, amelyhez az Európai Kreditívvel Rendszer (ECTS), az *Europass*, az Európai Mobilitásminőségi Alapokmány (EQCM), a nem formális és informális tanulási folyamatok azonosításának és elismerésének európai alapelvei és az egész életen át tartó tanulás európai képesítési keretrendszere (EQR) tartozik;

13. rámutatott korábbi véleményeiben, hogy a munkahelyek folyamatosan továbbfejlődő követelményei (új munkarendszerek, az új technológiákhoz való alkalmazkodás) szükségessé teszik a munkavállalók folyamatos továbbképzését. Az egész életen át tartó tanulásra irányuló szakképzési kínálatok nélkülözhetetlen eszköznek bizonyulhatnak egy ilyen szakképzett munkavállalói bázis kiépítésében, amely a fenntartható gazdasági és szociális fejlődés központi alapeleme ⁽¹⁾. Különösen a demográfiai fejlődésre való tekintettel gondoskodni kell a meglévő munkaerő hatékonyabb kiaknázásáról;

14. utal arra, hogy a rendszerek tesztelése és továbbfejlesztése saját pénzügyi eszközöket tesz majd szükségessé;

Az európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszer

15. felhívja a figyelmet arra, hogy a tanulás és a szakmai tevékenység határokon átnyúló mobilitásának Európában igen régi hagyományai vannak. Alapvető jelentőségű volt a kézműipar, ipar, kereskedelem és a vállalkozói tevékenység létrehozásában, ami által egy adott település, régió vagy ország jólétének alapjai teremtődtek meg;

16. meg van győződve arról, hogy az országhatárokon átvívelő tanulás és szakmai tevékenység egyre inkább globalizált gazdaságunkban igen nagy jelentőséggel bír majd. A tanulás és szakmai tevékenység mobilitását korszerű eszközökkel kell támogatni. Az RB az ECVET-ben egy ilyen eszközt lát;

17. megállapítja, hogy a kompetenciák iránti igényt egyre inkább a regionális szint határozza meg. Az RB hangsúlyozta, hogy a helyi és regionális fejlődésnek természetesen többféle előfeltétele és kiindulási pontja is lehet, azonban semmi esetre sem szabad környezetétől elválasztva szemlélni. A régióknak és közösségeknek produktív rendszerre van szükségük, amely olyan mértékben képes megújulni, ahogy a hagyományos munkahelyek megszűnnek: ellenkező esetben fenyeget a stagnálás, a munkanélküliség okozta társadalmi kirekesztődés, a megnövekedett betegállomány és a munkaerőpiac túl gyakran bekövetkező, idő előtti elhagyásának veszélye ⁽²⁾;

18. hangsúlyozza, hogy a nagymértékű rugalmasság – egy olyan megbízható szociális védelemmel összefüggésben, mint amelyet az Európai Bizottság a rugalmas biztonság közös elveiben javasol ⁽³⁾ – az európai munkaerőpiac jellemző jegye kell, hogy legyen;

19. egy korábbi alkalommal egyetértett az Európai Bizottsággal abban, hogy a tanulás bármilyen módjának elismerése az európai képesítési keretrendszer révén leegyszerűsödik ⁽⁴⁾;

20. üdvözölte az egész életen át tartó tanulás Európai Bizottság által javasolt képesítési keretrendszerét, és támogatta mindkét célkitűzést, azaz „a képesítések átláthatóságának javítását” és „a nagyobb mértékű európai mobilitás ösztönzését”;

⁽¹⁾ Lásd a Cdr 226/98 fin sz. véleményt.

⁽²⁾ Lásd az RB 2006. június 14-i véleményét a következő tárgyban: *Javaslat európai parlamenti és tanácsi ajánlásra az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról.*

⁽³⁾ Lásd a COM(2007) 359 végleges bizottsági dokumentumról készített CDR 274/2007. sz. RB-veleményt.

⁽⁴⁾ Lásd a Cdr 335/2006 fin. sz. véleményt.

21. az egész életen át tartó tanulás képesítési keretrendszerére vonatkozó kéréséhez kapcsolódóan sürgeti, hogy az illetékes helyi és regionális hatóságokat vonják be a nemzeti/regionális képesítési keretrendszerek ECVET-tel való összekapcsolásának munkálataiba;

22. megerősíti az Európai Bizottság megállapítását, amely szerint szükséges, hogy az ECVET kreditrendszert „kulturális és technikai szempontból egyaránt a [...] regionális környezethez [...] igazítsák”, és utal arra, hogy gyakran éppen maguk a regionális önkormányzatok rendelkeznek hatáskörrel a képesítési rendszerek és az egész életen át tartó tanulás rendszereinek azonosítása, kidolgozása és végrehajtása terén formális, nem formális és informális kontextusban;

23. kiemeli, hogy az egész életen át tartó tanulás szempontjából a szakképzés jelentős része tudásintenzív vállalkozásokban, illetve vállalkozáshálózatokban történik, mégpedig egyre inkább az országhatárokon átvívelő jelleggel;

24. a szakképzés terén már jelenleg is akadnak jó példái a vállalati szervezetek és a különböző tagállamok régiói közötti együttműködésnek, amelyhez a közös tervezés és a kölcsönös elismerés is hozzátartozhat ⁽⁵⁾. Az ilyen kezdeményezéseket ösztönözni kell, és figyelembe kell venni;

25. hangsúlyozza, hogy a kölcsönös elismerést illetően szükség van a különféle érintettek együttműködésére, nemcsak az állami területről, hanem a magánintézmények, vállalkozások és szociális partnerek részéről is;

26. üdvözli egy olyan ECVET-felhasználócsoporthoz létrehozását, amely aktualizálja és összehangolja az egyes eljárási folyamatokat. A felhasználócsoporthoz azonban regionális és helyi önkormányzatok, helyi vállalatok és a szociális partnerek is tagjai kell, hogy legyenek az ECVET-hez való közvetlen hozzáférés biztosítása céljából; ennek során a nemzeti szabályokat és előírásokat is figyelembe kell venni;

27. kiemeli, hogy gyakran éppen a helyi és regionális önkormányzatok képesek hatékony, konkrét intézkedések meghozatalára a szakképzés terén;

28. nyugtázza, hogy az ECVET egy olyan egységekre alapuló kreditrendszer, amelynek segítségével a tanulmányi eredmények mérhetők, összehasonlíthatók és intézményről intézményre átvihetők;

29. üdvözli, hogy az ECVET minden képesítési rendszerrel kompatibilis, különösen az Európai Kreditátviteli Rendszerrel (ECTS), amely az egyetemi hallgatók Európán belüli és globális mobilitását támogatja és segíti elő;

30. a rendszer sikerének tulajdonképpeni mércéjét ugyanakkor gyakorlati átültetésében és használatában látja. A helyi és regionális önkormányzatok értékes segítséget nyújthatnak abban, hogy ezt hálózataikon keresztül támogatják, és az ECVET-et hitelessé és gyakorlatban alkalmazhatóvá teszik;

31. az ECVET-rendszer hatékony alkalmazásához konkrét példákat tart szükségesnek arra, hogy üzembe helyezése után a rendszer miként működik a gyakorlatban. Ez szélesebb körben lendületet adna az ECVET által kínált lehetőségek kiaknázásának;

⁽⁵⁾ Például az európai teherautó-karbantartási tanfolyam, lásd: www.anfa-auto.fr.

A szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakerete

32. azon a nézeten van, hogy szocioökonómiai szempontból nagyobb hatékonyság azáltal érhető el a szakképzés terén, hogy a szakképzést jobban hozzáigazítják a tudásalapú társadalom munkaerőpiacának állandóan változó igényeihez, különösen egy magas szakképzettségű munkavállalói bázis ösztönzése által, amely meg tud felelni a globalizáció kihívásainak;

33. kiemeli, hogy az általános és szakképzés rendszereit – ahogy ez néha megtörténik – nem lehet egy adott település vagy régió vállalkozói, illetve szociális környezetétől és innovációs potenciáljától elkülönülten fejleszteni, hiszen egy adott terület növekedése, versenyképessége és foglalkoztatási kilátásai egyre inkább a jelenlegi és jövőbeli munkavállalók képesítéseitől függenek, valamint attól, hogy a szakképzés, továbbképzés és átképzés milyen mértékben járulnak hozzá a képesítések folyamatos kiegészítéséhez és továbbfejlesztéséhez;

34. ezért alapvetően szükségesnek tartja, hogy a minőségbiztosítási referenciakeretet összehangolják a helyi munkaerőpiac követelményeivel, és e folyamat részeként a szakképzési központok akkreditálását sürgeti;

35. elismeri a minőségbiztosítási referenciakeret többletértékét, mivel előremutató lépést jelent az európai általános és szakmai képzés terén, különösen a kölcsönös tanulás, a mobilitás és a bevált gyakorlatok cseréjének ösztönzését illetően;

36. üdvözli, hogy a referenciakeretet alapvetően egy javítási ciklus keretében hozzák létre, és hangsúlyozza, hogy a minőségi mutatókat nem iránymutatásként, hanem referenciapontként kell érteni, amelyek a további folyamat során különbözőképpen fejleszthetők tovább, például kétoldalú vagy többoldalú kontextusban;

37. hangsúlyozza, hogy a referenciakeretet nem szabad egy pusztán statisztikai célokat szolgáló rendszerre vagy egyfajta ellenőrzési funkcióra korlátozni, hanem olyan hatékony eszköznek kell tekinteni, amely biztosítja a minőség folyamatos fejlesztését a különböző szinteken és a különböző szereplők és érintettek esetében;

38. amellett száll síkra, hogy a referenciakeret ne csak a nemzeti szintre korlátozódjon, hanem helyi és regionális szinten is elindítsanak hasonló folyamatokat. Hasonlóképpen kell eljárni az állami oktatási rendszeren kívül eső tanulmányi rendszerek esetében is, biztosítandó a folyamatos javítást és fejlesztést;

39. úgy véli, hogy el kell gondolkodni azon, hogy hogyan alakítsák ki a referenciakeretet, és mennyire részletesnek kell lennie ahhoz, hogy elérje a célkitűzéseket. Az RB szerint a mutatókat nem szabad olyan részletesen kidolgozni, hogy a referenciakeret végrehajtása és a vele való további munka az oktatási rendszerek közvetett irányításához vezessenek;

40. hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottság által javasolt referenciamutatók

- eszközkészletnek tekintendők, amelynek célja a szakképzési rendszerek értékelésének és minőségjavításának támogatása a tagállami jogalkotással és eljárásokkal összhangban,
- nem vezetnek be új szabványokat, hanem a nemzeti megközelítések sokféleségét megőrizve a tagállamok erőfeszítéseit hivatottak támogatni,
- önkéntes alapon alkalmazhatók, csupán tanácsadó jelleggel, ezért nem szolgálhatnak a különböző európai tagállami rendszerek minőségének és hatékonyságának összehasonlítására,

előnyös lenne ezért, ha a különböző felhasználók kiválaszthatnák azokat a mutatókat, amelyek számukra a legrelevánsabbnak tűnnek minőségbiztosítási rendszerük igényei szempontjából;

41. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális dimenziót erősíteni kell, különösen a helyi és regionális hálózatok e téren történő támogatása révén, és sajnálatának ad hangot amiatt, hogy az ajánlás nem ismeri el eléggé nyomatékosan a helyi és regionális önkormányzatok bevonásának jelentőségét;

42. a helyi és regionális szint szorosabb közvetlen bevonását sürgeti az ENQAVET-be (*European Network on Quality Assurance in Vocational Education and Training*). A minőségbiztosítási referenciakeretben részt vevő különböző régiók és vállalatok közötti hálózatépítést ösztönözni és a létrejött hálózatokat támogatni kell;

43. minőségjelzés bevezetését sürgeti a szakképzési intézmények számára, a magasabb szintű oktatási intézmények esetében használatos rangsoroláshoz (*ranking*) hasonlóan;

44. utal arra, hogy a szakképzés terén elért javulások az egyénnel és a társadalommal egyaránt hasznára válnak. Az általában véve magasabb képzettségi szint révén javulnak az olyan gazdasági mutatók, mint a termelékenység és a munkanélküliség, valamint az olyan szociális mutatók, mint a polgári szerepvállalás, a bűnözés mértéke és az egészségügy költségei;

45. meg van győződve arról, hogy a szakképzés hozzájárulhat a munkaerőpiacon hátrányos helyzetben lévő csoportok – például bevándorlók, idősek és iskolaelhagyók – jobb társadalmi beilleszkedéséhez;

46. hangsúlyozza, hogy nemcsak azokkal a csoportokkal kell törődni, amelyekre az oktatási intézkedések vonatkoznak, hanem azokkal is, amelyek nem, vagy csak nehezebben férnek hozzá a rendszerhez vagy kiesnek abból.

Kelt Brüsszelben, 2008. október 8-án.

a Régiók Bizottsága
elnöke

Luc VAN DEN BRANDE